

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetust, tel. 475-91. Talitus, tel. 468-24

TALLINN, Toomkooli 13.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 26

Tallinn, 27. juunil 1939

V aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Piimatalituste tegevus	460
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Väljavaateid metsaturul	463
Raudteetegevus 1938/39. tegevusaastal	464
Lühiuudiseid	466
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	467
Kaseiniturg	467
Peekoniturg	468
Tapaloomade ja lihaturg	468
Toornahkadeturg	468
Kanamunaturg	468
Põllumajanduslik väljavedu	469
Piimaturg	469
Teraviljaturg	469
Kartuliturg	470
Aedviljaturg	470
Kalaturg	470
INFORMATSIOONI CSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	471
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Saksa väliskaubandus	472
Maakide sissevedu Saksa	473
Bituumenirikad lademed Poolas Bialystoki lähedal	473
Kegums'i jõujaama arvestatavad kulud	474
Kalakonservide väljaveo tagasimineku põhjusi Norras	474
Piimahinnad Inglises	474
Deviiside seaduse muutmise Leedus	474

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Activity of Dairies	460
INDUSTRY AND TRADE	
Timber Market Conditions	463
Railways in 1938/39 Budget Year	464
Sundry Information	466
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	467
Caseine Market	467
Bacon Market	468
Cattle and Meat Market	468
Rawhide Market	468
Egg Market	468
Exports of Agricultural Products	469
Milk Market	469
Grain Market	469
Potato Market	470
Vegetable Market	470
Fish Market	470
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	471
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
German Foreign Trade	472
Imports of Ores to Germany	473
Bitumen Deposits Found near Bialystok in Poland	473
Estimated Expenses of Kegums Power Station	474
Decrease in Exports of Canned Fishes from Norway	474
Milk Prices in Gr. Britain	474
Changes in Lithuanian Foreign Exchange Restrictions	474

PÕLLUMAJANDUS

PIIMATALITUSTE TEGEVUS. — ACTIVITY OF DAIRIES.

P. Kint.

Piimatallituste arvu muutus.
Changes in Number of Dairies.

Koondamisprotsess, mis mõne aasta eest piimatallituste-võrgus algas, jätkus ka m. a. Piimatallituste koguarv, mis 1937. a. oli 292, langes 1938. a. 277-le, s. o. 15 piimatallituse võrra ehk 5,1%. Vähenemine toimus peamiselt erapiimatallituste arvel, kuna ühispiimatallituste arvu vähenemine oli tagasihoidlikum. Erapiimatallituste arv, mis e. a. oli 44, langes m. a. 32-le, vähenedes 12 piimatallituse võrra ehk 27,3%. Ühispiimatallituste arv, mis e. a. oli 248, langes m. a. 245-le, s. o. 3 piimatallituse võrra ehk 1,2%.

Töötanud piimatallituste arv.

Number of Dairies.

1	Piimatallitused — Dairies		Kokku Total
	Ühis-Co-operative	Era-Private	
1938	245	32	277
1937	248	44	292
1886	261	39	300
1885	274	39	313
1934	279	34	313
1933	291	27	318
1932	298	32	330
1931	312	37	349
1930	330	58	388
1929	331	58	389

Maade järgi ositus piimatallituste arv järgmiselt: Virumaal — 23, kõik ühispiimatallitused; Järvamaal — 24, neist 22 ühispiimatallitust ja 2 erapiimatallitust; Harjumaal — 23, neist 19 ühis- ja 4 erapiimatallitust; Lääne — 18, neist 12 ühis- ja 6 erapiimatallitust; Saare — 11, neist 9 ühis- ja 2 erapiimatallitust; Pärnu — 44, neist 41 ühis- ja 3 erapiimatallitust; Viljandi — 43, neist 39 ühis- ja 4 erapiimatallitust; Tartu — 55, neist 47 ühis- ja 8 erapiimatallitust; Valga — 8, kõik ühispiimatallitused; Petseri — 1, ühispiimatallitus. Piimatallituste arv jäi e. a. tasemele Järva-, Valga-, Võru- ja Petserimaal ning vähenes kõigis teistes maades. Vähenemine oli suurim Tartumaal, kus piimatallituste arv langes e. a. 60-lt 55-le. Ühis- ja erapiimatallituste vahetõrge arenes ühispiimatallituste arvu kasuks, kuna erapiimatallituste väiksema arvu juures oli nende vähenemine

tunduvalt suurem. Erapiimatallituste osatähtsus oli suurim Läänemaal, kus nende arv moodustas poole ühispiimatallituste ehk kolmandiku piimatallituste üldarvust. Piimatallituste arv võrreldes lehmade arvuga oli tihedaim Pärnumaal, kus iga 1024 lehma kohta oli üks piimatallitus, ja Viljandimaal — 1148 lehma kohta. Riigikeskmiselt oli piimatallitusi iga 1613 lehma kohta üks.

Petserimaal sealsete erilliste olude tõttu ei ole senini piimatallituste-võrk saanud veel levida, kuna seal väikeste karjade ja tiheda rahvastiku tõttu müüdava piima kogus on väike. Sealset maaolud on ka takistuseks põllumajanduse arengule, mis ei ole jätnud mõjustamata piimatallituste-võrgu kujunemist.

Piimaläbikäik piimatallitustest.
Milk Turnover of Dairies.

Piimaläbikäik piimatallitustest näitas m. a. tumduvat tõusu võrreldes e. a-ga. Piimaläbikäik piimatallitustest, mis 1937. a. oli 4,1 milj. kv, tõusis 1938. a. 4,6 milj. kv-le. Piimatallituste läbikäigu suurenemine toimus ühispiimatallituste arvel, kuna piimaläbikäik erapiimatallitustest näitas vähenemist. Ühispiimatallituste läbikäik oli 1938. a. 4,2 milj. kv ehk 91,3% piimatallituste üldläbikäigust ja erapiimatallituste läbikäik — 0,4 milj. kv ehk 8,7%. Üldine piimatallituste läbikäigu suurenemine tõi kaasa ka läbikäigu suurenemise keskmiselt piimatallituse kohta. Keskmise piimaläbikäik piimatallituse kohta oli 1937. a. 14 163 ja 1938. a. — 16 479 kv. Piimaläbikäik keskmiselt piimatallituse kohta näitab juba 5 aastat järjekindlat suurenemist. Suurenemine ilmes ühis- kui ka erapiimatallitustis. Ühispiimatallituste läbikäik keskmiselt piimatallituse kohta suurenes e. a. 15 055 kv-lt 17 166 kv-le, s. o. 14,0% ja erapiimatallitustis e. a. 9134 kv-lt 11 753 kv-le, s. o. 28,7%. Ühes keskmise läbikäigu suurenemisga piimatallituse kohta on viimastel aastail suurenenud ka suuremate läbikäikudega piimatallituste arv. 1937. a. oli üle 20 000 kv läbikäiguga 60 ühispiimatallitust, 1938. a. tõusis nende arv 76-le,

15 000—20 000 kv läbikäiguga piimatallituste arv tõusis e. a. 41-lt 42-le; alla 15 000 kv läbikäiguga piimatallituste arv näitas aga vähenemist. 10.—15 000 kv läbikäiguga piimatallituste arv langes e. a. 46-lt 40-le, 5—10 000 kv läbikäiguga — 60-lt 66-le, 3000—5000 kv läbikäiguga — 19-lt 14-le ja alla 3000 kv läbikäiguga piimatallituste arv — 13-lt 6-le.

Piimaläbikäik piimatallitusis (kvintaalides)

Milk Turnover (in Quint.).

2	Piimatallitused — Dairies		Kokku Total
	Ühis-Co-operative	Era-Private	
1938	4 188 564	376 086	4 564 650
1937	3 733 571	401 917	4 135 488
1936	3 203 093	346 288	3 549 386
1935	3 071 463	333 674	3 407 137
1934	2 896 289	309 618	3 205 907
1933	2 650 352	236 978	2 888 330
1932	3 290 651	317 495	3 608 146
1931	3 577 154	420 281	4 006 435
1930	3 423 474	456 416	3 879 890
1929	3 017 284	439 147	3 456 431

Keskmiised läbikäigud tõusid kõrgeimale Valgamaal — 30 629 kv-le e. a. 26 336 kv vastu, Järva — 25 745 kv-le e. a. 23 754 kv vastu, Viru — 19 484 kv-le e. a. 17 015 kv vastu, Lääne — 19 314 kv-le e. a. 15 927 kv vastu, Viljandi — 17 937 kv-le e. a. 16 176 kv vastu, Harju — 16 245 kv-le e. a. 13 034 kv vastu, Saare — 15 313 kv-le e. a. 14 030 kv vastu, Tartu — 14 439 kv-le e. a. 12 569 kv vastu, Võru — 14 357 kv-le e. a. 13 226 kv vastu, Pärnu — 13 053 kv-le e. a. 11 136 kv vastu ja Petserimaal 9103 kv-le e. a. 7990 kv vastu.

Piimatallituste toodang 1933. a. näitas tunduvat tõusu ja võib öelda oli suurem kui kunagi varem.

Piimatallituste toodang on rajatud peamiselt võivalmistamisele, kuna muude piimasaaduste tootmine on väiksema tähtsusega. Ühispiimatallitused valmistavad võid eranditult kõik ja muud piimasaadused, milliseid nad valmistavad või kõrval, ei oma kuigi suurt osatähtsust. Erapiimatallituste hulgas leidub ka neid, millised valmistavad muid piimasaadusi rohkem kui võid, kuid üldiselt ka erapiimatallitused toodavad peamiselt võid. Ühispiimatallitustesse toodud piimast kasutatakse võivalmistamiseks rohkem kui 97%. Vas-

tuvõetud piimakogus ühispiimatallitusis tõusis 4,2 milj. kv-le ja sellest kasutati võivalmistamiseks 4,1 milj. kv. Valmistatud võikogus tõusis ühispiimatallitusis 166 404 kv-le e. a. 149 413 kv vastu. Erapiimatallituste arvu suure vähenemise tõttu jäi nende võitoodang pisut väiksemaks e. a-st. 1937. a. oli erapiimatallituste võitoodang 9515 kv ja 1938. a. 8602 kv, s. o. 0,9% väiksem. Erapiimatallituste võitoodang moodustab aga ainult väikese osa piimatallituste kogu võitoodangust. Erapiimatallituste võitoodang moodustas piimatallituste või kogutoodangust ainult 4,9%. Ühis- ja erapiimatallituste võikogus kokku tõusis aga e. a. 158 928 kv-lt 175 006 kv-le, tõus 10,1%. Võrreldes piimatallituste võitoodangut viimase aastakümne jooksul peab tähendama, et m. a. toodang oli suurim ja ületas kõik eelmised aastad. Võitoodangud näitasid viimasel aastakümnel tõusu kuni 1931. a., mil saavutati toodang 161 398 kv. Sealst edasi näitasid võitoodangud paaril aastal langust ja madalaimaks osutus meie võitoodang 1933. a. — 115 223 kv. 1934. a. alates hakkasid võitoodangud taas suurenema ja see on kestnud senini.

Võid valmistati (kvintaalides).

Butter Made (in Quint.)

3	Piimatallitused — Dairies		Kokku Total
	Ühis-Co-operative	Era-Private	
1938	166 404	8 602	175 006
1937	149 413	9 515	158 928
1936	123 658	9 264	137 922
1935	123 338	9 601	132 934
1934	116 758	9 132	125 890
1933	107 425	7 798	115 223
1932	133 660	11 012	144 672
1931	148 027	15 371	161 398
1930	139 395	16 095	155 490
1929	122 115	14 884	136 999

Maade järgi oli piimatallituste võitoodang suurim Viljandimaal — 29 560 kv, järgnesid Tartu — 27 460 kv, Järva — 22 690 kv, Pärnu — 21 900 kv, Viru — 17 130 kv, Võru — 14 100 kv, Harju — 13 430 kv, Lääne — 12 440 kv, Valga — 9660 kv, Saare — 6250 kv ja Petserimaa — 380 kv. Või-kg valmistamiseks kasutati 24,4 kg piima. Peale või valmistati piimatallitusis veel juustu, kohupiima, müügilikoort, kefiiri, kaseiini, piimpulbrit, kondenspiima ja kultuurhappepiima.

Juustu valmistati erapiimatalituses rohkem kui ühispiimatalituses. Juustu kogutoodang oli 1938. a. 7513 kv ja sellest valmistati erapiimatalituses 6175 kv ehk 82,2% ning ühispiimatalituses 1338 kv ehk 17,8%. Suurim oli erapiimatalituste juustutoodang Tartumaal — 2960 kv, olles võrdlemisi suur ka Viljandimaal — 1183 kv, kuna teiste maade juustutoodangud olid väiksemad.

Kaseini valmistati 34 521 kv e. a. 33 862 kv vastu, s. o. 1,9% rohkem. Enamus kaseinist valmistati ühispiimatalituses — 32 637 kv ehk 94,5% kaseini kogutoodangust. Erapiimatalituses valmistati 1884 kv ehk 5,5% kaseini kogutoodangust. Seega sarnleb kaseinitoodangu ositus ühispiimatalituste ja erapiimatalituste vahel võitootmise vahekorradega.

Müügiikoore valmistamine läks pisut tagasi. 1938. a. valmistati müügiikoort 5759 kv e. a. 8387 kv vastu, 1937. a. müügiikoore valmistamine oli erakordselt suur võrreldes e. a.-ga, seepärast näib 1938. a. toodangu tagasimineku ka suurena. Müügiikoort valmistati erapiimatalitused 3121 kv ja ühispiimatalitused — 2638 kv. Müügiikoort valmistati linnades asuvad piimatalitused, sest seal oli koore järele nõudmist.

Kefiiri valmistamine on koondunud jällegi linna ja linnalähedaste piimatalituste kätte, kuna kefiiriturg asub samuti nagu müügiikoorelgi linnades. Kefiiri valmistati m. a. 958 kv. Piimpulbri valmistamine näitas suurt tõusu. 1937. a. valmistati 411 kv piimpulbrit ja 1938. a. — 1165 kv, s. o. ligi kolm korda rohkem. Piimpulbritoodang on kõik erapiimatalituste toodanguks. Samuti näitas ka kondenspiimatoodang suurenemist võrreldes e. a. 1937. a. oli kondenspiimatoodang 2529 kv ja 1938. a. 3568 kv, s. o. 41,1% suurem. Kuigi mõningaid piimasaadusi valmistati vähem kui aasta varem, näitas piimatalituste kogutoodang tunduvat tõusu.

Piima-kg eest makstud hinnad.
Prices Paid for kg of Milk

Käsilkäes piimaläbikäikude suurenemisega on paranenud ka töötavate piimatalituste majanduslik olukord, kuna suuremate läbikäikude juures on võimalik vähendada tööstuskulusid. Suuriks kujunenud tööstuskulud olidki põhju-

seks, miks piimatalituste arvu hakati omal ajal vähendada. Suurte tööstuskulude tõttu sattus osa piimatalitusi raskusesse ja need pidid oma tegevuse kas lõpetama või liituma elujõulisematega. Viimasel ajal on piimatalituste seisundit parandanud ka asjaolu, et piimatalituste saadused on näidanud hinnas aasta-aastalt paranemist. Piimasaaduste hindade paranemine on tingitud nende hindade paranemisest välisturgudel.

Kontrolljaamale esitatud võist langes sortidesse %.

Butter Presented for Inspection in % of Quality.

4	Ühispiimatalitused <i>Co-operative Dairies</i>			Erapiimatalitused <i>Private Dairies</i>		
	I	II	Siseturu <i>Intern. Market</i>	I	II	Siseturu <i>Intern. Market</i>
1938	97,0	2,3	0,7	95,1	3,5	1,4
1937	96,6	2,4	1,0	93,5	4,4	2,1
1936	95,0	4,1	0,9	91,6	6,6	1,8
1935	96,5	2,6	0,9	91,5	6,0	2,5
1934	95,4	3,6	1,0	89,4	7,9	2,7
1933	88,5	9,6	1,9	79,9	15,3	4,8
1932	84,6	13,6	1,8	69,8	25,9	4,8
1931	88,8	9,8	1,9	72,0	23,2	4,8
1930	87,5	10,5	2,2	70,8	25,0	4,7
1929	81,3	16,1	2,6	66,4	28,2	5,4

Piima eest väljamakstud hinnad olid kõrgemad 1928/29. a., sealt alates hakkasid hinnad langema ja see kestis kuni 1932. a., mil väljamakstud hind oli madalaim. 1935. a. alates hakkasid piima eest väljamakstavad hinnad tõusma, mis on kestnud senini 1938. a. jäi riigikeskmiselt väljamakstud piimahind e. a. tasemele. Riigikeskmiselt maksti m. a. piima-kg eest 6,4 s.

Maade järgi oli tähelepannevaid erinevusi väljamakstud piimahinnas. Kõrgeim oli piima-kg eest väljamakstud hind Järvamaal — 7,0 s. Sellele järgnesid Viru — 6,7 s., Viljandi — 6,5 s., Tartu ja Harju — 6,4 s., Pärnu ja Saare — 6,3 s., Valga — 6,2 s., Võru — 6,1 s., Lääne — 5,9 ja Petserrimaa — 5,7 s.

Võimihus.

Butter Quality.

Võistlus välisturgudel on niivõrd pinev, et ainult paremal kaubal on minekut, seepärast püüavad kõik või väljaveomaad oma kaubale parimat minekut otsides tösta mihust. Sama teed käib ka meie võitõustus, et leida soodsamaid võimalusi või turustamisel. Samuti

nagu välisturgudel, suureneb ka siseturul järjest nõue parema kauba järele. Piimatallitused arvestades ülesseatud nõudmist on püüdnud parandada seisundit nii palju, kui on õnnestunud. Nagu näitavad Piimasaaduste kontrolljaama poolt tehtud proovide andmed, on meie võimihus näidanud aasta-aastalt järjekindlalt paranemist, ka m. a. näitasid kontrolljaama andmed, et meie võimihus on võrreldes e. a-ga paranenud. Võimihuse paranemine ilmnes ühis- kui ka erapiimatallituste poolt kontrolljaamadele läbivaatamiseks esitatud või juures.

Piimasaaduste Väljaveo Kontrolljaamale ühispiimatallituste poolt esitatud võist tunnistati I sordi väärseks 97,0%, II sordi — 2,3% ja siseturuvõiks — 0,7%. Erapiimatallituste

poolt Piimasaaduste Väljaveo Kontrolljaamale esitatud võist tunnistati I sordi väärseks 95,1%, II sordi — 3,5% ja siseturuvõiks — 1,4%. Aasta varem oli ühispiimatallituste poolt kontrolljaamale esitatud võist 96,6% I sorti, 2,4% — II sorti ja 1,0% — siseturuvõid. Erapiimatallituste poolt esitatud võist oli 1937. a. I sorti 93,5%, II sorti — 4,4% ja siseturuvõid — 2,1%. Võrreldes võimihuse andmeid varemaste aastatega on viimase vaatlusaasta hinnangud paremad. Võimihuse paranemisele on aidanud kaasa ka piimanduslik nõuandetöö talundeis parema piima tootmiseks. Parema piima tootmisel ja piimaga paremini käitlemisel on aga võimalus saavutada seniseist veel suuremaid tagajärgi võimihuse tõstmisel.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLJAVAATEID METSATURUL. —TIMBER MARKET CONDITIONS.

Mag. rer. for. N. Küttis.

Metsamaterjalide-turg on eriti viimaseil aastail olnud ebakindel. Soodsad metsamaterjalide müügiperioodid on vaheldunud ebasoodsatega.

Rahulikum periood metsaturul, mil tootjad saatsid turule materjale umbes koguses, mida ostjad tarvitasid, kestis 1932. a. kuni 1936. a. Pärast seda olukord muutus. Kui metsamaterjalide hindadena 1936. a. keskel noteeriti veel umbes £ 7.— — £ 8.— — std. fob, kerkisid hinnad järgnenud kolmveerandaasta jooksul ligemale kahekordseiks. On loomulik, et paljud metsakaubitsejad said suuri kasusid, kuid paljud pidid ka kaotama, sest suure tõusu tegid läbi ka tööhinnad, laevaprahid ja üldine elu kallinemine. Seesuguse erakorralise metsamaterjalide hindade tõusu põhjuseks oli mõjukama metsamaterjalide importmaa — Inglise — võrdlemisi suur sise-riikliku tarbe tõus ehitusmaterjalidele, mida mõjustasid eriti Inglise valitsuse poolt suuremate kaitsevääehitiste rajamise kavatsused. Vastu ootusi ei teostunud viimane kavatus, sest inglased loobusid laiaulatuslikumast kaitsevääehitise ehitiste püstitamisest 1937. a. Säärasest ettenägemata olukorrast tingituna kaotasid paljud metsamaterjalide

importörid 1938. a. suuri summasid, sest olles end varustanud loodetavate tellimuste vastu 1937. a. algkuul, mil metsamaterjalide hinnad olid väga kõrged, olid nad hiljem sunnitud materjale pärast hindade katastroofilist langemist 1937. a. II poolel realiseerima palju odavamalt.

Võrdlemisi pessimistlik meeleolu metsaturgudel jätkus kogu 1938. a. Rahvusvahelist metsaturgu reguleeriv komitee ETEC vähendas metsamaterjalide eksportmaade eksportitavaid koguseid, et sellega tuua rohkem optimismi puuturgudel, kuid importörid olid pessimistlikud ja metsahinnad püsisid sel tasemel, millele nad langesid 1937. a. II poolel. Valitsev poliitiliselt pinev meeleolu süvendas metsahindade madalat taset veelgi. Kartus riikidevaheliste konfliktide tekkimisest hoidis importmaais tarvitajaskonna eemale suuremaist investeerimisist ja seega ka puidutarvitamisest. Ka võrdlemisi suured metsamaterjalide tagavarad, millised säilisid juba 1937. a., aitasid säilitada puuturu tagasihoidlikku meeleolu.

Nii möödus enamik metsamaterjalide töötlemisaega 1938/39. a. hooajal teatava pessimismi all. 1939. a. algkuul — veebruaris ja

märtsis — hajus rahvusvaheline pinevus ja samas selgus, et eelolevaks navigatsiooni-hooajaks on metsamaterjalide tagavarad võrdlemisi väikesed. Meeleolud metsaturul paranesid tunduvalt, ja esialgu oli väiksemaid hinnaliikumisi ülespoole kõigis puumaterjalide üksisortimentides.

Kui Inglise valitsus k. a. hilis-kevadepõltsis vastu sundusliku väeteenistuse, tõusid metsamaterjalide hinnad veelgi. Tekkis tarvidus suurte hoonete ehitamiseks, et paigutada mobiliseeritud. Kõik see nõudis rohkesti puitu.

Nii on moment metsasaaduste realiseerimise alal kujunenud üheks soodsamaks. Eelduste kohaselt ei ületa pakkumised sel aastal nõudmist, mis on metsahindade kindlaksmaks säilitajaks.

1937. a. erakordselt tõusnud metsahinnad põhjusteta tõusu tõttu hiljem langesid. Tõeline hindade tõusu põhjus kandus üle 1939. a., mil peamiselt Inglise, kuid ka Prantsuses, Belgias, Hollandis ja Saksas leidis aset suurte kaitsevälaliste ehitiste rajamine.

Välisurgudel valitsev soodus puuturukonjunktuur ei jätnud mõjustamata ka meie siseturgu. Vaadeldes, millises olukorras oleme meie metsamaterjalide siseturuga, selgub, et siseriigis on momendil metsamaterjalide tagavarad võrdlemisi kasinad, seda eriti suure siseturutarvituse tõttu. Omakorda aitas materjalide tagavarade vähenemisele kaasa võrdlemisi tagasihoidlik metsaraiumine eriti meie erametsaomanike seas käesoleva raiehoajal, Samas näib aga metsaeksport soodsate välis- turuhindade tõttu 1938. a. suurenevat; kogutud andmete põhjal peaks ümmarguste metsamaterjalide eksport 1939. a. võrreldes eeloleva aastaga umbes kahekordistuma; kui 1938. a. veeti välja palke, pakke ja propse umbes 70 000 tnm, siis 1939. a. ca 14 000 tnm.

Saetud materjalide väljavedu 1938. a. oli umbes 160 000 tnm, milline kogus sel aastal ei kujune arvatavasti väiksemaks.

Siseturui valitsevat pinget metsamaterjalide alal põhjustab loomulikult see, et paljud siseturuvarustajad soodsate välisuruhindade tõttu on osa materjale juhtinud välismaale. Üldiselt on aga sisemaal metsahindade tase püsunud endisel tasemel, kuigi tarvidus on suurenenud.

Kahtlematult huvitab paljusid, milliseiks kujunevad metsamaterjalide hinnad eeloleval hooajal.

On rida äriolusid, millised räägivad hindade püsivuse või koguni tõusu poolt, osa aga vastu.

Väga mõjuvaks hindade kindluse toetajaks on võrdlemisi väikesed metsa-tagavarad eksportmaits. Tagavarad on tõeliselt väga piiratud, eriti vähe on aga turul kuusematerjale, mida eksporditakse peamiselt P.-Euroopa riigest. Senini aga, kui ei ole näha ette ületoodangut, mis võib ilmuda alles eeloleva aasta materjalide realkseerimisel, sõltuvalt, kui palju metsa tuleb raiumisele ja müügile, ei ole karta hindade lõdvenemist. Seega sõltub hindade kujunemine peamiselt metsaomanikest endist, keda praegune soodus konjunktuur võib ahvatleda suuremale raiumisele ja seetõttu ka ületoodangu tekitamisele. Et eeloleval raiehoajal tuleb metsa röhkem raiumisele, näib tõenäoline, kuid kas see tasakaalustab seniseid kui ka uusi juurdetulevaid metsaturge eesotsas ülesehitatava Hispaaniaga, on olulisemaid puuturuhinna määrajaid 1940. a. Ei saa aga unustada poliitilise meeoleu tähtsust, mis juba enne 1939. a. oli oluliseks teguriks puuturuhindade kujunemisel ja kujuneb kahtlematult selleks ka eeloleval hooajal.

RAUDTEETEGEVUS 1938/39. TEGEVUSAASTAL.

RAILWAYS IN 1938/39 BUDGET YEAR.

1938/39. a. raudteetegevus arenes soodsalt kõigil aladel peale kaubaveo, mis jäi passiivseks võrreldes eelmise teg.-aastaga. Maksulist kaupa veeti järgmiselt:

	1938/39	1937/38	± arv	± %
Tonnid, üldse tuh.	2 488	2 653	- 165	- 6,2
sell.: koh. vedu „	2 417	2 594	- 177	- 6,8
välisvedu „	71	59	+ 12	+20,5
Tonn-km üldse „	264 438	267 897	-3459	- 1,3
sell. koh. vedu „	255 882	261 833	-5951	- 2,3
välisvedu „	8 556	6 064	+2492	+41,1

Veetud kauba üldkogus vähenes eelmisel teg.-aastal 2653 tuh. tn-lt 2488 tuh. tn-le ehk 6,2%. Kaubaveo tagasimineku on tingitud sisemaiste vedude kahanemisest, millised vähenesid 177 tuh. tn ehk 6,8%. Välisvedu suurenes 71 tuh. tn-le, ületades m. a. 12 tuh. tn-ga ehk 20,5%. Välisvedu suurenes peamiselt ekspordikaupade arvel, milliseid viimasel teg.-aastal veeti 37 tuh. tn m. a. 22 tuh. tn vastu, seega 15 tuh. tn ehk 68,2% enam. Transiitvedu, mis suhteliselt ei evi nimetamisväärselt osatähtsust, oli 2,2 tuh. tn m. a. 1,1 tuh. tn vastu. Importkaubakogus vähenes aga m. a. 36 tuh. tn-lt 32 tuh. tn-le ehk 11,1%. Tn-km vähenemine toimus kohaliku veo arvel, mis kahanes 5951 tuh. tn-km ehk 2,3%. Välisühenduses kahanesid importveo tn-km-id 2192 tuh-lt 1606 tuh-le ehk 26,7%. Suurenesid ekspord- ja transiitveo tn-km, esimene 2795 tuh. ehk 74,6%, teine — 2492 tuh. ehk 222,8%.

Kohaliku veo keskmiseks veokauguseks oli ca 118 km, ekspord- ja transiitvedu keskmiselt 180 km, ja importkauba tonni veeti vaevast 50 km kaugusele, millest tuleb järeldada, et importkaubad jäid enamuses piiräärseisse jaamadesse.

Kaubaveo tihedus ühel ekspluateeritaval tn-km-l oli keskmiselt 1735 tn mulluse 1850 tn vastu ja tn-km 184,4 tuh. m. a. 186,6 tuh. vastu. Kaubaveo osatähtsusest tn-km järgi piirkondadel näeme, et kaaluvam osa laiarööpmelise tee kaubaveost veeti Tallinn-Tapa vahel — 37,6% 39,2% vastu m. a. Kit-sarööpmelisel teel veeti peagu kogu kaubaveost Tallinna-Türi vahelisel teosal (45,5% tn-km üldarvust).

Kaubavedu jätkus ka 1938/39. a. raudtee- ja renditud jõuvankreil. Raudtee-jõuvankrid tegutsesid peamiselt linnades kodunkoju veoga, arvatud välja Puka-Tõrva vahel, kuna renditud jõuvankrid tegutsesid kauba juurde- ja äraveoga maal jaamadest. Raudtee-jõuvankrid vedasid üldse 17,8 tuh. tn m. a. 16,8 tuh. tn vastu ehk 5,9% enam. Renditud jõuvankrite vedu suurenes m. a. 5,4 tuh. tn-lt 6,7 tuh. tn-le ehk 24,1% ja tn-km arv — 142 tuh-lt 174 tuh-le ehk 22,5%, mida mõjustas osaliselt uute kaubavahetalituspunktide avamine maal.

Pagasi veeti 8,4 tuh. tn, mis ületab m.

a. 8,0 tuh. tn 0,4 tuh. tn-ga ehk 5,0%, millele vastavalt suurenes ka tn-km arv 689 tuh-lt 751 tuh-le ehk 9,0%.

1938/39. a. reisijate liikluse (tasuline) juurdekasv vähenes, ületades m. a. arvu vaid 1,2% ja reis-km järgi — 1,6% (1937/38. a. oli juurdekasv arvult 8,0%, reis-km — 7,4%). Liiklusvahendina väheneb raudteed kasustajate arv vähehaaval mootorsõidukite kasuks. Osaliselt oli reisijateveo kahanemine tingitud ka sõiduhinna tõstmisest, mis silmapaistvalt väljendub II kl. kasustajate reisijate arvel, kus reisijate arv langes m. a. 187 tuh-lt 129 tuh-le ehk 31,0% ja reis-km — 30 398 tuh-lt 22 053 tuh-le ehk 27,5%.

Reisijatevedu tuh.	1938/39	1937/38	± arv	± %
Reisijate arv üldse . . .	11 602	11 465	+ 137	+ 1,2
sell.: välismaale . . .	31	27	+ 4	+ 14,2
välismaale . . .	39	35	+ 4	+ 11,4
kohalik . . .	11 532	11 403	+ 129	+ 1,1
neist: elektrironges . . .	6 022	5 883	+ 139	+ 2,4
Reis.-km. üldarv . . .	342 841	337 556	+ 5275	+ 1,6
sell.: välismaale . . .	4 507	4 799	- 292	- 6,1
välismaalt . . .	7 621	6 519	+ 1102	+ 16,9
kohalik . . .	390 713	326 249	+ 4465	+ 1,4
neist: elektrironges . . .	42 964	43 079	- 115	- 0,3

Üldse kasustas raudteed liiklemiseks 11602 tuh. reisijat, kelledest 50,9% oli lühimaareisijaid m. a. 11465 reisija vastu, kattes sõidul 342 841 tuh. km m. a. 337 556 tuh. km vastu.

Välismaale sõitjate arv suurenes 14,8%, kuna reis-km vähenesid 6,1%, seevastu elavnes välismaalt saabujate reisijate arv 11,4% ja reis-km 16,9%. Välisreisijate liiklus evib reisijate üldliikluses vaid 3,5%-st osatähtsust reis-km üldarvust.

Võrreldes reisijate liiklust kasustatud piletiliikide järgi näeme, et üldtariifimääraliste pileti-kasustajate poolt kaeti 56,1% reis-km m. a. 64,6% vastu, milline arv vähenes 9,8%. Seevastu suurenes soodustustega piletiliikide kasustamine, mis suurenes 42,1%, kuid evib vaid ca 30%-st osatähtsust reis-km üldarvust m. a. 21,1%-se osatähtsuse vastu. Eritariifimääraliselt on soodustusega puhkeajapiletite kasustamine esikohal, suurenemine 14,0%. Rühmsõitjate liiklus elavnes 56,6%, kuna huvisõitjate liiklus langes 11 338 tuh. reis-km-lt 1611 tuh-le.

Piirkondade järgi oli reisijate liiklus laiarööpmelisel elavam Tapa-Tallinna vahel,

kus toimus 20,3% m. a. 19,8% vastu üldliiklusest reis-km järgi. Kitsarööpmelisel teel kaeti ca. 43% reis-km üldarvust, mis ületab m. a. 4,3% Tallinna—Türi vahel.

Kuude järgi oli reisijateliiklus aktiivsem suvekuul, keskmiselt üle 10%, millest on osatähtsusest esikohal juuni. Ühele eksplaateeritavale tee-km-le oli reis-km keskmiselt 239 tuh. m. a. 235 tuh. vastu, reisijaid umbes 8 tuh. mõlemal tegevusaastal.

Elavnenud tegevusest tulude laekumine suurenes. Tulused laekus üldse 15 994 tuh. kr. m. a. 15 614 tuh. kr. vastu ehk 2,4% enam. 1938/39. a. tulude juurdekasvu andis reisijatevedu, milline tululiselt suurenes 370 tuh. kr. ehk 6,5%.

Tulud tuh. kr.	1938/39	1937/38	± kr	± %
Üldse tulu	15 994	15 614	+380	+2,4
sell.: reisijateveost	6 097	5 727	+370	+6,5
pagasi- ja postiveost	583	554	+29	+5,2
kaubaveost	8 617	8 690	-73	-0,8
Muud tulud	697	648	+49	+8,4

Üldse laekus reisijateveost 6097 tuh. kr. mulluse 5727 tuh. kr. vastu, kaubaveost 8607 tuh. kr. e. a. 8690 tuh. kr. vastu. Osatähtsusest väiksemad tululiigid, s. o. pagasi- ja postiveost laekuvad ja muud tulud, ületavad ka mullused vastavad tululiigid, esimene 5,2%, teine — 8,4%.

Raudteede eksplaateerimine nõudis 14 845 tuh. kr. kulu m. a. 14 108 tuh. kr. vastu, mis ületab m. a. 737 tuh. kr. ehk 5,2%.

	1938/39	1937/38	± kr.	± %
Kulu üldse tuh. kr.	14 845	14 108	+737	+5,2
sell.: Palkadeks	5 735	5 506	+229	+4,2
Rongide liiklemis.	2 793	2 538	+255	+9,1
Veerevabinõude korrashoid	2 864	2 472	+392	+15,9
Teede ja hoonete korrashoid	2 180	2 285	-105	-4,6

Palkadeks kulutati 229 tuh. kr. ehk 4,2%, rongide liiklemiseks — 210 tuh. kr. ehk 8,1% ja veerevabinõude korrashoiuks — 392 tuh. kr. ehk 15,9% enam m. a.-st, millest kahel viimasel kululiigil tehti krediitdipuudusel ülekulutusi 1939/40. a. krediidi arvel, esimesel ca 45 tuh. kr., teisel — 274 tuh. kr. ehk kokku 43,3% kulude üldjuurdekasvust. Teede ja hoonete korrashoiukulu vähendati 105 tuh. kr. ehk 4,6%.

Kõrvutades tulude ja kulude summasid saame üldpildi kohalikust läbikäigust:

	1938/39	1937/38	± %
		tuh. kr	
Korralised tulud	15 994	15 614	+380 + 2,4
Korralised kulud	14 845	14 108	+737 + 5,2
Ülejääk	1 149	1 506	-357 -23,7
Eksploatsiooni koefitsient	92,82	90,85	— —

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt.

■ A/s-le „Eesti Metsatööstus“ tema Võrumaal asuvas lauatehases „Saru“ tööliste ühiselamu ehitamiseks. Ettevõttes töötab 120 töölit. Jõuandjaks 2 lokomobiili koguvõimsusega 65 HJ. Saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

■ A/s-le A. M. Luther Tallinnas, Pärnu mnt. 37 asuvale mööblitehasele juurdehitiste püstitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas leiab tööd 11 töölit. Jõuandjaks 3 el.-mootorit 6,7 HJ. Valmistatakse mitmesugust mööblit ning kuivatatakse ja lõigatakse vineeri.

■ A/s-le A. M. Luther, Tallinnas, Pärnu mnt. 69 asuva ning ümberkorraldatud vineeri-

vabriku juures asuvate pesemis- ja kontoriruumide kasutamisele võtmiseks.

■ A/s-le „Kemaks“ Tartus, Näituse 27, asuvas keemiatööstuses ühe maapealse raudpaagi, kuni 25 000 l. sulfaat-terpentiinõli hoidmiseks, sisseseadmiseks.

■ Eesti Tarvitajate Keskühisusele Antslas, Jaani tänaval, Antsla Tarvitajate Keskühisuse kaupluse ees bensiinimüügi-automatjaama, maa-aluse paagiga kuni 2180 l. bensiini hoidmiseks, sisseseadmiseks.

■ Eesti Tarvitajate Keskühisusele Virumaal, Tärivere v., Iisaku külas, Iisaku Tarvitajate Ühingu kaupluse ees bensiinimüügi-automatjaama maa-alu-

se reservuaariga kuni 2180 l. bensiini hoidmiseks, sisseseadmiseks.

■ Jüri Kuulmata'le Ambla alevis, Pikk tän. 12 bensiinimüügi automaatajaama, maa-aluse paagiga kuni 2700 l. hoidmiseks, sisseseadmiseks.

■ E. Aruoja Tartus, Gildi 7 asuva metallitööstuse „Leek“ korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 10 töölit. Jõuandjaks 8 el.-mootorit 10 HJ. Valmistatakse tule süütajaid ning tehakse teisi stantsimis- ja nikeldamistöid.

■ M. Öunarooale Tallinnas, Kopli 8 asuva „Aare“-nimelise metallitööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 10 töölit. Jõuandjaks 9 el.-mootorit 4,85 HJ. Valmistatakse, peamiselt ekspordiks, bakeliiditööstustele seadiseid, presse, vorme ja matriitse.

■ A. Tedersoo'le Petserimaal, Meremäe vallas asuva piiritustehase Kiirova nr. 1 korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölit. Jõuandjaks aurumasin 6 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võitured m. n. näitasid elavnemist ja hinnad tõusutendentsi. Inglise turgudel näitasid peagu kõigi maade võid hinnas kõvenemist. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 115—117 š. cwt. e. n. 118—115 š. vastu. Läti võihind oli samal tasemel meie võihinnaga. Soome ja rootsi võihinnaks noteeriti 118—120 š. cwt, uus-meremaa võihinnaks 120—123 š. ja taani võihinnaks 125—128 š. cwt. Taani võihinnaks Londonis oli m. n. 124—125 š. cwt ja Kopenhaagenis 2,17 Tkr. kg e. n. 2,15 Tkr. vastu.

Inglise turul olid tehingud elavad, mida koha peal arvatakse sõltuvat suvitusseooni algusest, mil ostudega ollakse heldekäelisem.

Saksas võis m. n. panna tähele võitoodangu

tagasiminekut võrreldes e. n. ja ka e. a. sama ajavahemikuga. M. n. võitoodangut arvati 104 607 dz-le e. n. 105 577 dz ja e. a. sama nädala 105 238 dz. vastu.

Tallinnas noteeriti võihindu 26. juunil kahe viimase nädala kohta, kusjuures määrati või hinnaks, mis tuli sisse 12—18. juunini 147 s. kg franko saatejaam ja või eest, mis tuli sisse 19—25. juunini, 149 s. kg franko saatejaam. Tendents kindel.

Sisemaa linnade turgudel maksus või m. n. lõpul s. kg:

Tallinnas	lauavõi	175—190	kõõgivõi	150—160
Tartus	„	170—180	„	138—160
Rakveres	„	175—180	„	120—130
Valgas	„	170—180	„	125—150
Narvas	„	175—185	„	155—170

KASEIINITURG. — CASEINE MARKET.

Kaseiini maailmaturul ilmnes möödunud kuu lõpul teatud paranemine. Prantsuse kaseiinitoodang tõusis küllade ilma de tõttu vähem kui tavaliselt sel ajal, mistõttu võimaldus toodangut realiseerida nii, et tagavarad ei suurenenud.

Argentiinal võimaldus teostada müüke ka Ameerikasse, ja kuigi saadi endist hinda — 14 £ tn — vähenes selle tagajärjel pakkumine teisel turgudel. Sellest tingitult tõusis kuu lõpul Prantsuse happekaseiini siseturu hind ja võidi ka eksporthinda, mis oli kuu kestel 15 £ tn, tõsta kuu lõpul 15 £ 10 š-le cif London.

Argentiina happekaseiini suuremate koguste ilmunisega Euroopa turule võib olukord

muutuda taas raskemaks, kuna Argentiina ja Prantsuse kaseiini hinnavahe on küllalt suur. On ilmne, et ka Argentiinat ei rahulda senine madal hind ja loodetakse hindade paranemist. Edaspidisele hinnakujunemisele mõjub kaasa ka asjaolu, kas Prantsuse kaseiinivabrikud realiseerivad toodangu kohe või on valmis pidama ka suuremaid tagavaru.

Laab- ja toitekaseiiniturul on olukord muutumatu ja hinnad püsivad.

Tallinnas noteeriti 26. VI toorkaseiini I sordi hinnaks 13 s. ja II — 11 s. kg franko piimatalitus.

Tendents vaikne.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul jätkub paranemistendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering kõvenes 6 š tsn-lt, tõustes seega 88 š-le tsn. Kuid võrreldes m. a. sama ajaga on praegune hind siiski veel 7 š madalam. Kuna aga peekonitavara ladudes on tunduvalt vähenenud ja peekonitarvitus praegu väga hea, on lootusi hindade kõvenemise jätkumiseks ka lähenevate nädalate jooksul.

K. n. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	105	100	94	Sise-
55,5—59 "	100	96	90	turu-
72,5—75 "	100	96	90	hinnad
75,5—80 "	96	92	89	

Elussigade hindadeks noteeriti:

120—160 kg. rasked 67 s. eluskaalu-kg.
üle 160 " " 61 " " "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul muutus m. n. seisund veelgi nõrgemaks. Veiseliha saadavuse tõttu nõrgenesid ka vasika- ja sealiha hinnad. Nädala keskmiselt maksus suurmüügil veiseliha:

Pullid (eluskaal üle 400 kg): rammusad 38—40 s. ja keskmised 37—39 s. kg, eluskaaluga 25—26 s. kg.

Pullid (eluskaal alla 400 kg): rammusad 37—39 s., keskmised 36—37 s. ja lahjad 35—36 s. kg, eluskaaluga 20—23—25 s. kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 45—50 s., rammusad 39—45 s., keskmised 32—38 s. ja lahjad 27—31 s. kg, eluskaaluga 14—22—27—31 s. kg.

Mullikad: nuumatud 46—50 s., rammusad 37—39 s., keskmised 36—37 s. ja lahjad 28—35 s. kg, eluskaaluga 18—23—25—31 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb noteeritud

lihakilole hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde 9—11 s.

Vasikate pakkumine üle keskmise. Nõudmine alla keskmist. Tendents selgusetu.

Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 60—70 s., rammusad 48—57 s., keskmised 44—47 s. ja lahjad 35—43 s. kg, eluskaaluga 28—33—39—49 s. kg.

Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tendents püsiv. Tapetud lambad ilma nahata maksusid: rammusad 50—55 s., keskmised 43—50 s. ja lahjad 35—40 s. kg.

Eksportlambaliha: 105—110 s. kg, eluskaaluga franko saatejaam 44—47 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine alla keskmist. Tendents selgusetu. Tapetud sead ühes peade-jalgadega maksusid: noored ja peekonkaalulised 72—77 s., rasvasead 70—75 s., lihasead 68—70 s. ja vanad suured emised 60—63 s. kg, eluskaaluga 56—60 s. kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkadeturul püsib seisund endiselt kindel. Toornahkade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 22. VI s. a. Börsikomitee juures noteeriti toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 26. VI—1. VII s. a. järgmiselt:

Veisena had, värsked I sort 70 s., II sort 63 s. ja praaknahad 50 s. kg, soolatud nahad I sort 82 s., II sort 74 s. ja praaknahad 60 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, kuivad I sort kerged, värskelt kuni 3,5 kg kr. 3,50 tk., II sort

värskelt raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1,10 ja III sort praaknahad kr. 1,75 tk. Tendents kindel.

Lambanahad — I sort OJ kr. 3,35 tk., II sort J kr. 3,00 tk., III sort L kr. 2,25 tk., IV sort K kr. 1,75 tk. ja praaknahad kr. 0,60 tk. Tendents kindel.

Hobusena had I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 11,00 tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värsked alla 20 kg kr. 8,00 tk. ja III sort praaknahad kr. 5,00 tk. Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturgudel võis m. n. panna tähele seisundi paranemist. Inglise turul, kus sise-

maist kaupa ilmus väikesel arvul turule, näitasid peagu kõik välismaised kanamunad hin-

nas tõusu. Sisemaiste kanamunade hind näitas aga palju suuremat tõusu. Välismaisist kanamunadest tõusid hinnas kõige vähem Ida-Euroopa päritoluga odavamad kanamunad. Kuigi Inglise turul tõusid oma maa ja iiri kanamunad tunduvalt rohkem hinnas kui välismaised, oli nõudmine esimeste järele siiski tunduvalt suurem ja kõik turulelastud kaup leidis kiirelt realiseerimist. Soodsa turuseisundi tõttu oli ka välismaiste kanamunade juurdevedu suur, mis nädala lõpul pidurdas hindade tõusu.

Saksa turul oli samuti nõudmine kanamunade järele elav, eriti neis piirkonnas, kus välismaalaste läbikäik oli elav. Saksa oma kanamunatoodang näitas hooajalist tagasiminekut, mistõttu nõudmine välismaiste kanamunade järele oli samuti elav. Saksas on kanamunade sissevedu tänavu üldiselt suurem kui paaril eelnenud aastal. Tänavu aasta esimese 5 kuu jooksul veeti Saksa kanamune sisse 664 298 000, m. a. samal ajal — 609 840 000 ja 1937. a. samal ajal — 589 458 000.

Nimetatud arvudes on ainult koortes sisseveetud kanamunad, ja nagu näha, on nende sissevedu tänavu suurem kui m. a. 8,9%, ja suurem kui 1937. a. samal ajal — 12,7%.

Sisemaa linnade turgudel oli m. n. kanamunade järele nõudmine elav ja munahinnad näitasid tõusutendentsi. Sisemaa-linnade turgu-

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahind püsib endisel tasemel. Piimahindade noteerimiskomisjon Börsikomitee juures noteeris 26. skp. Tallinna kohta järgmised piimahinnad lahtisele piimale: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l. ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Pühadeajal ja kuumade ilmadega oli piima järele nõudmine elav ning ei suudetud rahuldada kõiki nõudmisi.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljahinnad mõõduandvamail maailmaturgudel on juba mõnda nädalat liikunud langussuunas. Ka m. n. ilmnas teraviljaturgudel hindade nõrgenemine. Hindade nõrgenemist põhjustavad viljasaagilootuste teadaanded Kanadast ja P.-Am. Ühendriigest, millised kõnelevad tänavuse saagi

PÖLLUMAJANDUSLIK VALJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1939. a.	1938. a.	1937. a.
	19./VI 25./VI 1939	12./VI 18./VI 1939	1./I kuni 25./VI	1./I kuni 26./VI	1./I. kuni 27./VI
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	481,5	488,4	5515,9	5111,8	4806,0
Sellest:					
Saksa . . .	55,7	93,5	1823,5	1490,5	1700,7
Inglise . . .	408,5	359,7	4117,1	3615,2	2929,8
MUNAD <i>(tuh. tk.) — Eggs (1000)</i>	2745	2052	26533	16727	13299
Sellest:					
Inglise . . .	1080	1080	11808	7939	1667
Saksa . . .	1521	972	13042	7550	11560
PEEKON — <i>Bacon (tons)</i>	51,5	41,2	1505,0	986,0	952,6
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	21,8	26,0	5212,7	3003,6	4144,2
Sellest:					
Inglise . . .	—	15,7	3056,2	1563,8	1576,4
Belgiasse . . .	15,0	—	70,7	0,5	201,5
Soome . . .	6,8	—	232,4	282,8	274,0
Saksa . . .	—	10,3	1293,9	208,6	1385,6
Prantsusse . . .	—	—	172,3	342,2	522,1

del põhjustas turuelavnemist pühade-eelne elavus, mil oste tehti rohkem kui tavaliselt.

Kanamunahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 22. VI s. a. Tallinnas jäi noteeritud hind e. n. tasemele, s. o. eksportmunad 70 s. kg ja siseturumunad 65 s. kg, mis vastab riiklikult kindlustatud kanamunahinnale.

Välkemüügil maksus piim piimakauplustes mõõdund nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	17—18	—	14—15	12
Tartus	16—17	13	—	10—11
Narvas	14	—	—	8
Rakveres	13—15	—	—	9—10
Valgas	15	—	—	9

heaks kujunemisest. Euroopa maist ei ole veel käesoleva kuu kohta viimaseid saagihinnanguid, kuid eelmise hinnangu järgi töötab saak ka Euroopa mais kujuneda rahuldavaks ja osalt paremaks kui rahuldavaks.

M. n. keskmised noteeringud näitasid Ameerikas kui ka Euroopa suurturgudel

langust. Nii noteeriti nisuhinnaks m. n. keskmiselt Liverpoolis 7,78 kr. kv. e. n. 7,98 kr. vastu, s. o. 2,6% vähem; Chicagos 9,88 kr. e. n. 10,31 kr. vastu, s. o. 4,2% vähem ja Winnipegis 8,38 kr. e. n. 8,68 kr. vastu, s. o. 2,8% vähem.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. jäi kartulite väljavedu väiksemaks eelmiste nädalate väljaveost, tõustes ca 500 kv, millest enamused saadeti Rootsi ja väiksem osa Soome.

Rootsi turul nõudmine meie kartuli järele endiselt tagasihoidlik.

Kas juuli algul seal seisund paraneb ja kas meil õnnestub saata veel kartuleid Rootsi, on raske praegu öelda. Varem aastail viidi meil juulis mõned saadetised kartuleid Rootsi.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Hilise kevade tõttu on k. a. marjaturg täiesti vaikne, kuna eelmisel aastail samal ajal oli müügil juba õige rohkesti aedmaasikaid ja karusmarju. M. n. toodi müügile õige väikesel määral esimesi väikesi karusmarju. Köögiviljaturul seevastu on tegevus õige elav. Uudisartikleina ilmusid müügile peakapsas, peedid, naerid, nuikapsas ja herned. M. a. köögivilja on veel õige vähe ja nende mihus nõrk. Hindades võrreldes m. n. ei ole tunduvalt muudatusi. Sibulate hind on 10—15 s. kg. kallinenud, kuna teised köögiviljad on suureneva pakkumise tõttu veidi langenud. Apelsine ja sidruneid ei ole enam palju müügil, apelsinide hind on endine, kuna sidrunid tõusid hinnas 10—15 s. tk.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. kestel veeti välja värsket ja eluskala: 23 320 kg, sellest angerjat 12 450 kg, koha 9 000 kg, haugi 1 000 kg, latikat 820 kg ja lõhe 50 kg.

Angerjat veeti välja Saksa eluskalana välismaisis sumplaevades 3 750 kg ja värskena 8 700 kg. Rannikul maksti 130—135 s. kg.

Koha, peamiselt Pärnu lahe toodangu, läks välja Rootsi 7 350 kg, Saksa 770 kg ja teisisse maisse 800 kg.

Haugi läks Rootsi 500 kg, Šveitsi 500 kg.

Siseturukalakaubanduses valitses m. n. esimesel poolel vaikne tegevus,

Rukki hinnaks noteeriti Chicagos 6,99 kr. kv. e. n. 7,81 kr. vastu, s. o. 10,5% vähem ja Winnipegis 6,44 kr. e. n. 7,02 kr. vastu, s. o. 8,3% vähem.

Maisihinnaks noteeriti Chicagos 7,38 kr. kv. e. n. 7,51 kr. vastu, s. o. 1,7% vähem.

Praegu on veel Tallinna ladudes mõnituhat kv. kartuleid tagavaraks. Kui k. n. Rootsi turu seisund ei parane, saadetakse need kartulid tärkliisvabrikuisse. Põllumeestelt on juba lõpetatud kartulite vastuvõtmine vabrikuisse. Suuremaist tärkliisvabrikulist töötavad veel edasi Kadrina ja Jõhvi.

Tehingute puudusel jäi k. n. kartulihindade noteering ära.

Tallinna turul maksusid jaemüügil 26. VI:

	s. kg.		s. kg.
Õunad, välism.	180—200	Karusmarjad	25—30
Jõhvikad	40—45		s. tk.
Sibulad, vene	40	Apelsinid	10—20
Hapukapsas	35—40	Sidrunid	18—20
Peet	18—20	Kurgid, värsked	10—40
Kaalikas	18—20	Kurgid, hapud	3—6
Rabarber	10—15	Kurgid, marin.	5—8
Salat	50—70	Lillkapsas	10—70
Spinat	30—40	Nuikapsas	10
Tomat	200—250		s. kimp
Aedoad	150—200	Redised	5—10
Herned	200	Peedid	20—25
Spargel	150	Naerid	10
Kartul, värsked	100—120	Rohelised sibulad	5
Kapsas, värsked	100		

kuid neljapäeval enne võidupüha kujunes see elavamaks.

Soojade ilmade mõjul on müügiletoodud värsked kala erineva mihusega. Elusvärsked kala kõrval pakuti ka nõrgema väärtusega eelmise päeva kaupa, mille müügihind oli tunduvalt madalam.

Elusvärsket ahvenat pakuti 20—30 s. kg, kuna nõrgema mihusega ahvenast nõuti ainult 5—10 s. kg. Samuti oli ka latika, haugi, linaski ja teiste võrdse suurusega kalasortidel hinnavahe 10—15 s. kg.

Koha müügil rahuldaval kogusel. Hinnad püsivad eelmise nädala tasemel: 75—100 s. kg. Suurest marjaga kohast nõuti 50 s. kg.

Iherust (mereforelli) müügil vähe, hinnaga 200 s. kg.

Räimekaubandus. Räimetoodangu vähenemisega on räimehinnas tõusev tendents.

Pärnu lahes on räimepüük peagu lõpemas. Püügil asetseb veel vaid mõnesid üksikuid mõrdu. M. n. maksti kalureile: pühapäeval 60 s. dekast, esmaspäeval 80 senti, teisipäeval 100 s., kesknädalal ja neljapäeval 125 s. dekast (8 kg).

Rahuldavalt areneb veel räimekalastus Vormsi saare rannikvetes. Haapsalu kalasadama kaudu tuli müügile päevas 5 000—10 000 kg. Suurem osa tuli Tallinna turule. Kalureile maksti 50—70 s. mõödust, kuid üksikuile, hiljem kalasadamasse jõudnud ostjate puudumisel, ka 15—25 s. mõödust.

Tallinna lahe räimesaak nõrk. Päevas tuleb sisse kalasadama kaudu ja koormatega 2 000—3 000 kg.

Tallinna turul müüdi räimi 7—10 s. kg. Neljapäeval suurema nõudmise puhul 18—20 s. kg.

Tursasaak rahuldav, kuid müügihinnad madalad. Terve kala viisi müüdi 5—7 s. kg, lõigatult 10—12 s. kg.

Kalasadamas maksti kalureile 3 s. kg.

Lestasaak rahuldav. Hiiumadalal püütud lestast maksti Tallinna kalasadamas 8—15 s. kg, turul müügihind 13—20 s. kg.

Kohalikest lestadest maksti 20—25 s. kg, müügihind 25—30 s. kg.

Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 26. VI k. a. noteeriti järgmised elus- ja värsked kala kokkuostuhinnad:

1. Angerjas, elus eksportkõlblik paigangerjas (kollane) 130 s. kg, fr. rannik.

2. Koha, värsked eksportkõlblik alates 38 sm pik. 60 s. kg, fr. rannik.

3. Haug, a) värsked eksportkõlblik valik 1—3 kg — 30 s. kg, b) elus, sumpades eksportitav — 35 s. kg, fr. rannik.

4. Latikas, värsked valik alates 800 g 18 s. kg.

Tendents: angerjal ja kohal — kindel, haugil ja latikal — rahulik.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinnas	Tartus
	22. VI	22. VI
Iherus (mereforell) värsked	200	—
Angerjas,	150—160	120—175
Koha,	75—100	50—75
Haug,	30—50	30—45
Ahven,	10—30	15—20
Latikas,	30—35	25—35
Vimb,	30—40	—
Linask,	25—35	50
Koger,	—	40—50
Kiisk,	25—30	20—25
Säinas,	—	20—25
Räim,	18—20	—
Tursk,	5—12	—
Lest,	25—30	—

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

15. juunil 1939. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuid: rahas ja kangides	40 889 285,35	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 276 038,89
välisraha	8 536 691,10	3. Eritagavarakapitalid	4 122 865,94
2. Vahetusraha — Subsidiary Ootn.	1 078 593,42	4. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
3. Sisevekslid: — Home Bills:		a) pangatähed liikvel	49 765 482,—
kaubavekslid	9 984 800,19	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	1 914 864,57	valitsuse	10 196 006,33
metaatööstusl.	19 618,27	pankade	14 434 189,60
4. Laenud: — Loans and Advances:		teised	2 908 088,14
valitsusele	—	5. Muud passivad — Other Liabilities	28 786 620,92
teistele *)	12 452 060,43		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable			
Property and Equipment	3 457 992,72		
6. Muud aktiivid — Other Assets	38 054 780,77		
	116 439 286,82		116 439 286,82

Kattevara vahetõr jooksvate kohustustega: } 64,00 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 795 198,57
Includes Ek. 795 198,57 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SAKSA.

Saksa väliskaubandus. — German Foreign Trade.

Võrreldes märtsiga k. a. vähenes Saksa väliskaubandus sisseveo kui ka väljaveo poolel. Samuti vähenes Saksa väliskaubandus k. a. 4 esimesel kuul võrreldes sama aja vahemikuga m. a. (milj. RM.).

	1939		1938	
	Aprill	Märts	1.I—30.IV	1.I—30.IV
Sissevedu . . .	402,6	513	1 872,5	1 980,1
Väljavedu . . .	437,7	489,5	1 792,1	1 887,2

Toitainete sissevedu on vähenenud 758,7 milj. RM-lt 1938. a. esimesel 4 kuul 716 milj. RM-le k. a. samal ajavahemikul. Toitainete rühmas on vähenenud või sissevedu 38,3 milj-lt 1938. a. 37 milj-le, munade sissevedu 32,5 milj-lt 29,1 milj-le, kartulite sissevedu 1,3 milj-lt 0,5 milj-le, õlikookide sissevedu 8,6 milj-lt 3,1 milj-le. Samas rühmas on suurenenud elussigade sissevedu 23,3 milj-lt 44,8 milj-le, liha sissevedu 31,5 milj-lt 48 milj-le, kalade sissevedu 19,9 milj-lt 22 milj-le, lõunamaiste puuviljade sissevedu 52,6 milj-lt 79,2 milj. RM-le. Toorainete sissevedu vähenes k. a. 4 esimesel kuul 604,3 milj. RM-le m. a. sama aja 690,2 milj. vastu. Selles rühmas on vähenenud villa, puuvilla, karusnahkade, puumaterjali, maa- ja kaneedi sissevedu. On suurenenud ainult lina, kanepi ja kautšuki sissevedu. On vähenenud ka poolvalmissaaduste sissevedu: puuvillalõnga sissevedu — 18,3 milj-lt 15,7 milj-le, tselluloosi sissevedu 6,2 milj-lt 3,6 milj. RM-le. On suurenenud aga kütte- ja määrdeõlide sissevedu 66,4 milj-lt 72,4 milj-le, samuti toorraua sissevedu 4,4 milj-lt 16,9 milj. RM-le, s. o. 400% ja kunstsiidi sissevedu 6,5 milj. 13,6 milj. RM-le.

K. a. 4 esimesel kuul näitas valmissaaduste sissevedu suurenemist võrreldes 1938. a. sama ajaga: 188,3 milj. RM. k. a. ja 161,5 milj. RM. m. a. On suurenenud mitmesuguste metallkaupade, masinate, jõuvankrite, õhusõidukite, paberkauba, kunstsiidi ja puuvillakangaste, vineeri jne. sissevedu.

Väljaveo poolel on tabanud vähenemine kõiki kaubarühmi, arvatud välja toitainete

rühm, mis näitab suurenemist 25,1 milj-lt 27,2 milj. RM-le. Toorainete rühmas on vähenenud väljavedu 188,6 milj-lt 141,7 milj-le, poolvalmissaaduste rühmas 162,6 milj-lt 158,2 milj-le, valmissaaduste rühmas 1510,3 milj-lt 1464,7 milj. RM-le.

Saksa väliskaubandus Euroopa riikidega oli k. a. 4 esimesel kuul aktiivne: sissevedu 1 120,7 ja väljavedu — 1 286,1 milj. RM., kuid väliskaubandus ülemereriikidega on suurelt passiivne: sissevedu 746 ja väljavedu — 504,1 milj. RM.

Riikidest seisab väljaveo poolel esikohal Holland, kuhu eksporditi k. a. 4 esimesel kuul kaup 133,5 milj. RM. eest, järgnevad Suur-Briti 103,2 milj., Itaalia 99,6 milj., Rootsi 92,5 milj., Tšehhoslovakkia 86,9 milj., Šveits 77,1 milj., Taani 64,8 milj., Ungari 62,3 milj. RM. Sisseveo poolel on esikohal Itaalia, kust imporditi kaup 100,4 milj. RM. eest, järgnevad Suur-Briti 93,2 milj., Tšehhoslovakkia 90,5 milj., Ühendriigid 87 milj., Ungari 76 milj., Rootsi 73 milj., Taani 61,4 milj., Holland 59,4 milj. ja Brasiilia 58,5 milj. RM.

Saksa väliskaubandusbilanss oli k. a. 4 esimese kuu kohta suurelt aktiivne Hollandiga, nimelt + 74,1 milj. RM, samuti on kaubavahetus aktiivne Suur-Briti, Belgia, Skandinaavia-riikide, Šveitsi, Kagu-Euroopa riikide ja enamiku riikidega L.-Ameerikas. Suurim passiivsus esineb Saksa kaubavahetuses Ühendriigega, nimelt 29,5 milj. RM., samuti on kaubavahetus passiivne Brasiilia, Argentiina, Mehhiko, Ungari, Hispaania, Poola, Itaaliaga jne.

Saksa väliskaubandus Eestiga ja tema naaberriikidega oli k. a. 4 esimesel kuul järgmine (milj. RM.):

	Sissevedu	Väljavedu	Saldo
Eesti	8,2	6,4	-1,8
Soome	18,4	20,9	+2,5
Leedu	7,9	7,6	-0,3
Läti	14,1	13,8	-0,3
NSVL	7,6	11	+3,4

Maakide sissevedu Saksa. — Imports of Ores to Germany.

Rauamaaki importis Saksa 1938. a. 21,9 milj. tn 231,5 milj. RM väärtuses võrreldes 20,6 milj. tn-ga 221,9 milj. RM väärtuses 1937. a. Seega on rauamaagi sissevedu suurenenud koguselt 6,3% ja väärtuselt — 26,8%. Võrreldes Saksa 1938. a. rauamaagi sissevedu 1933. a-ga, mil Saksa importis vaid 4,6 milj. tn 58,7 milj. RM väärtuses, on Saksa rauamaagi sissevedu muutunud viiekordseks.

Saksa peamiseks varustajaks rauamaagiga on Rootsi (1938. a. 9 milj. tn ehk 41% üldsisseveost, 1937. a. — 9,1 milj. tn). Teise tähtsama varustajana esineb Prantsuse, kust Saksa importis 1938. a. 5,1 milj. tn ehk 23,2% (1937. a. — 5,7 milj. tn). Edasi järgneb Luksemburg 1,7 milj. tn-ga (1937. a. 1,5 milj. tn), Uus-Meremaa 1,1 milj. tn (1937. a. — 0,8 milj. tn), Norra 1,1 milj. tn (1937. a. — 0,5 milj. tn), Hispaania 1,0 milj. tn (1937. a. — 0,3 milj. tn), Alžeeria 0,76 milj. tn (1937. a. — 0,72 milj. tn), Hispaania-Aafrika 0,72 milj. tn (1937. a. 1,1 milj. tn). Väiksemal määral importis Saksa 1938. a. rauamaaki Briti Lääne-Aafrikast, Kreekast, Prantsuse Marokost, Tuneesias, Brasiiliast, Mehhikost, Belgiast, Iraanist jne.

1939. a. esimesel 4 kuul importis Saksa rauamaaki 6,7 milj. tn 83,6 milj. RM väärtuses 6,8 milj. tn vastu 83,8 milj. tn väärtuses 1938. a. samal ajavahemikul.

Volfram-maaki importis Saksa 1938. a. 14 200 tn 39,7 milj. RM väärtuses võrreldes 11 400 tn 25,1 milj. RM väärtuses 1937. a. 1933. a. oli volfram-maagi import 3 766 tn 2,3 milj. RM väärtuses. Võrreldes 1937. a. on sissevedu suurenenud 24,5% ja võrreldes 1933. a. kolmekordseks.

Volfram-maaki impordib Saksa esijoones Hiinast, nimelt 9 000 tn 26,9 milj. RM eest ehk 62,6% üldsisseveost. Järgmisena esineb

Burma, kust Saksa importis 1938. a. 1 300 tn volfram-maaki 3,0 milj. RM eest, Boliiviast 760 tn, Austraaliast 715 tn, Briti-Indiast 470 tn jne.

Nikkel-maaki importis Saksa 1938. a. 34 200 tn 10 milj. RM eest võrreldes 19 990 tn-ga 11,6 milj. RM väärtuses 1937. a. Koguselt on sissevedu suurenenud 71%, väärtuselt aga vähenenud niklihinna languse tõttu maailmaturul. Saksat kahe suurema nikliga varustajana esinevad Hollandi-India ja Kanada, järgneb Burma jt.

1939. a. esimesel 4 kuul importis Saksa niklimaaki 11 570 tn 2,7 milj. RM väärtuses võrreldes 5 526 tn-ga 1938. a. samal ajavahemikul.

Vasemaaki importis Saksa 1938. a. 653 931 tn 20,8 milj. RM väärtuses 1937. a. 555 577 tn vastu 20,2 milj. RM väärtuses ja 1933. a. 237 878 tn vastu 6,5 milj. RM väärtuses. Võrreldes 1937. a. on Saksa vasemaagi sissevedu suurenenud 17,7% ja 1933. a. — 175%.

Vasemaaki importis Saksa Prantsusest 155 870 tn 1,6 milj. RM väärtuses, Briti Vahe-mere valdkonnist 141 481 tn 10,5 milj. RM väärtuses, Hollandist 114 287 tn 1,1 milj. RM väärtuses, väiksemal määral Belgiast, Taanist, Suur-Britist, Norrast, Hispaaniast jm.

1939. a. esimesel 4 kuul importis Saksa vasemaaki 229 582 tn 7,2 milj. RM väärtuses 224 052 tn vastu 7,6 milj. RM väärtuses 1938. a. samal ajavahemikul.

Tinamaaki importis Saksa 1938. a. 141 288 tn 18,7 milj. RM eest (1937. a. — 126 788 tn 24,6 milj. RM eest), kroom-maaki 176 405 tn 9,9 milj. RM eest (1937. a. — 132 162 tn 6,5 milj. RM eest), tsink-maaki 185 000 tn 5,8 milj. RM eest (1937. a. — 146 262 tn 6,7 milj. RM eest).

POOLA.

Bituumenirikkad lademed Poolas Bialystoki lähedal.

Bitumen Deposits Found near Bialystok in Poland.

Bialystoki vojevoodkonnas Sakõlna kreisis on leitud bituumenirikka kivi lademeid. Nimetatud kivi sisaldavat Varssavi keemia-instituudi määramisel 29% kütteainet ja ületavat sellega eesti põlevkivi. Kuna lade-

med esinevad vaid 2 m. alla maapinna, on nende kasutamiselevõtmine väga hõlpus. Riiklik geoloogianstituut kavatses võtta ette uusi uurimusi.

LÄTI.**Kegums'i jõujaama arvestatavad kulud.***Estimated Expenses of Kegums Power Station.*

Seoses rahaministri sõiduga Kegums'i jõujaama teatatakse, et ehituskulusid arvestatakse 60 milj. latile ja juhtmetevõrgu kulusid 10 milj. latile. Jõujaama ehitus on edenenuid niivõrd, et k. a. nov. loodetakse hakata andma voolu Riia linnale. Esiialgu pannakse tegevusse kolm turbiini, kuna neljas seatakse kohale hiljem.

Rahaminister teatas, et lähemal ajal esitatakse valitsusele asutatava elektritühingu põhikirja kava. Ühing, mille aktsiakapitaliks on 70—100 milj. lat., ei käita mitte ainult Kegums'i jõujaama, vaid selle ülesandeks on kogu maa elektrifitseerimise aren-

damine olevate jõujaamade ülevõtmise ja uute jõujaamade ehitamisega.

Kegums'i jõujaama voolutugevus on 80 000 volti ja voolu antakse peale Riia ja Jeriki ka Valmierale, Jelgavale ja Bauskale. 1 kWt omakulud olevat 5—9 santiimi. Esiialgu võivat jõujaam anda 190 milj. kWt, hiljem — 270 milj. kWt. Vooluhinnaks olevat määratud esimese 100 kWt kohta 34 santiimi kWt, teise 100 kWt kohta — 20 santiimi kWt ja edasi iga kWt 10 santiimi. Seega kujuneb voolu keskmiseks hinnaks 15 santiimi kWt.

NORRA.**Kalakonservide väljaveo tagasimineku põhjusi Norras.***Decrease in Exports of Canned Fishes from Norway.*

Norra kalakonservide väljavedu ühendriigesse 1938. a. vähenes võrreldes 1937. a. 40%. Samal ajal suurenes aga Rootsi kalakonservide väljavedu ühendriigesse 35%. Samuti ei ole oluliselt muutunud ühendriige omatööstus, mispärast ei saa siin näha Norra impordi vähenemise põhjust. Norra peakonsulaat New Yorgis, uurinud lähemalt ühendriige kalakonservide turgu leiab, et Norra ekspordi tagasimineku põhjuseks on eeskätt kalakonservide sortide rohkus, mis mõjub segavalt ostjaskonnale, samuti kõrgeid hinnad ja säilinud suured tagavarad. Norra konservitööstusel puudusid senini ühine juhtimine ja ühtlane programm. See asjaolu on suurendanud võistlust ühendriige turul ja nõrgendanud niivõrd Norra konservitööstust, et

on võimatu omal jõul olukorda parandada. Lootus säilitada asutatud organisatsiooni abil hindade taset ja teenistust, ei täitunud, sest hinnad määrati liiga kõrgeid ajal, kui turul oli tagasimineku. Peakonsulaat paneb ette norra konservide ekspordi organiseerimiseks sortide vähendamist, konservide nimetuste lühendamist ühesilbilisiks ja ühtlaste etikettide kasutamist. Väljavedu peaks teostama üks või kõige enam kaks firmat, milliste käsutuses oleks ka kõik tagavarad ja laod, ning millisele tuleksid adresseerida välismaised tellimused. Hinda peaks kujundatama vastavalt nõudmisele-pakkumisele. Peakonsulaat leiab, et peale sardiinide peaksid ka teised kalakonservid leidma turgu ühendriiges.

INGLISE.**Piimahinnad Inglises. — Milk Prices in Gr. Britain.**

Milk Marketing Board'i aastakoosolekul president T. Baxter seletas, et praegune piimahind on küllaldane ja et kõrgemat hinda hakatakse maksta ainult siis, kui tootmiskulud on tunduvalt tõusnud.

MMB arvestab 1938/39. a. piimatoodangu 1080 milj. gallonile 69 milj. galloni vastu e. a. Siinjuures on märkimisväärne, et enamtoodetud piim on turustatud värskena.

LEEDU.**Deviiside seaduse muutmise Leedus.***Changes in Lithuanian Foreign Exchange Restrictions.*

Deviiside seadust on muudetud säärased, et reisijad Leetu sissesõidul peavad registreerima kaasasoleva valuuta ja Leedust lah-

kudes tõendama, et Leetu jäänud valuuta on vahetatud Leedu pangas. Sel viisil loodetakse tõkestada spekulatsioonid välisvaluutaga.